

Ontmoeting met Jan van Charante

WATER, GEZONDHEID EN MILIEU

- **Wat betekent de (illegale) goudwinning in het binnenland voor het milieu?**
- **Wat zijn de consequenties van het kwikgebruik voor het water?**
- **En welke gevolgen heeft het voor het toerisme?**

Dit zijn de vragen die wij wilden stellen aan de heer Jan van Charante, arts en ondernemer.

Wij zitten bij hem op kantoor; aan een tafel, op een uitermate populaire plek in Paramaribo: 't Vat.

Op het moment dat het woord toerisme in relatie wordt gebracht met water en het milieu, krijgt het gesprek een andere wending. De heer Van Charante stelt: **"De mens is het enige zoogdier dat zijn eigen nest bevuild"**.

Hij heeft een totaalvisie over het leefmilieu, het toerisme is daar een onderdeel van, zijn aandacht is niet primair gericht op het toerisme, maar op de totale wijze waarop de mens met zijn/haar leefomgeving om gaat. Daarbij is water een van de belangrijkste aspecten als het gaat om de gezondheid van de mens.

Jan van Charante noemt drie punten die te maken hebben met een goed milieu en beter en gezonder leven.

"Ten eerste: als wij het over water hebben, moeten wij ons realiseren, dat ons lichaam voor 70% uit water bestaat. Wij moeten ons lichaam goed in conditie houden en dagelijks voldoende schoon en veilig water drinken, anders drogen wij uit en zullen onze orgaansystemen niet optimaal functioneren.

Ten tweede: wij moeten ons land schoonhouden. Een schoon land is goed voor ons allemaal. Ik vind het

prettig om in een schoon land te leven. Het schoon milieu begint bij ons, Het begint bij onszelf. Wij vervuilen ons land met lawaai, uitlaatgassen, plastics, chemicaliën en gewasbestrijdingsmiddelen. Vooral lawaai wordt door velen niet gezien als milieuvervuiling, terwijl elke vorm van hinderlijk ongewenst geluid als lawaai gedefinieerd mag worden. Het gaat in deze dus niet om hard c.q. om de intensiteit van het geluid op zich zelf, doch om de hinderlijkheid die hierdoor ervaren wordt, het ongewenste en tegen de zin in opgedrongen en dit vooral in de nachtelijke uren.

Ten derde: vervuiling van het water door de industrie. Ook de industrie vervuult het water en daar is de illegale goudwinning een onderdeel van". Als voorbeeld noemt de heer van Charante de vervuiling van het Saramaccakanaal door aan dit kanaal gevestigde industrieën.

Water en gezondheid

Jan van Charante heeft begin jaren negentig een inventariserende studie gedaan naar de verontreiniging van het water van het Saramaccakanaal. Hij heeft geïnventariseerd welke bedrijven langs het kanaal gevestigd waren en hoe deze hun restproducten verwerkten dan wel gebruik

maakten van deze waterweg. Aan het kanaal worden grote blokken graniet gezaagd (water=koeling voor de zaag), het slijpsel komt dan in de rivier; met chemicaliën behandelde houtvloten worden door het kanaal getransporteerd; andere industriële bedrijvigheden lozen hun afval via een open lozing op het kanaal. Hij ontdekte dode honden die in het kanaal dreven. Aan datzelfde kanaal waren er ook watersporters en vissers actief en baadden er mensen die ook hun tanden poetsten met het water. Indertijd was het kanaal een dichtgeslibde waterweg omdat de sluizen niet goed functioneerden. De natuurlijke ecologie in en van het kanaal werd daardoor totaal verstoord.

De vervuiling van het Saramaccakanaal door de daar gevestigde industrieën, de verontreiniging van onze rivieren en kreken in het binnenland door de (illegale) goudwinning, het ongecontroleerde gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen bij de landbouw, het zijn onderdelen van een groter probleem.

"Er bestaat in Suriname geen milieuwet waarmee de overheid eigenaren van de bedrijven sancties kan opleggen indien deze overtredingen begaan. Onderzoek wordt nauwelijks gedaan. Er zouden metingen en controles moeten worden uitgevoerd, opdat er merkbare verbeteringen tot stand gebracht kunnen worden".

"Chemische stoffen vormen een probleem voor het lichaam. Ook kleine concentraties zijn op den duur schadelijk. Zo ook zware metalen zoals lood en kwik. Bedrijven, ook de kleinere, moeten hun verantwoordelijkheid voor onze leefomgeving en voor hun directe medewerkers nemen. Preventieve maatregelen verdienen zichzelf terug. Op dit moment is het zo dat de kosten voor onze gezondheidszorg, gerelateerd aan milieuvervuiling niet exact bekend zijn, maar zeker hoger liggen dan de opbrengsten uit de industrie, die de veroorzaker is van deze vervuiling."

Water is het belangrijkste dat wij hebben. Voor de gezondheid is schoon en veilig water onontbeerlijk. Gebrek aan water of gebruik van verontreinigd water kan grote consequenties hebben voor de volksgezondheid. Uitdroging van het lichaam als gevolg van diarree kan dodelijke gevolgen hebben, daarbij zijn bijv. baby's en ouderen veelal als eerste het slachtoffer. Uiteraard is het van wezenlijk belang dat het water, voor het overgrote deel van de bevolking van levensbelang, niet door industriële activiteiten van een ander wordt vervuild en uiteindelijk onbruikbaar wordt voor menselijke consumptie.

Drinkwater in Suriname

"De Surinaamse Waterleiding Maatschappij doet goed werk, maar haar werkterrein strekt zich –helaas- niet uit tot het binnenland. Mede hierdoor is het moeilijk om in het binnenland een goed waterbeheer te voeren. In Paramaribo heeft het binnenland helaas niet altijd de hoogste prioriteit en is het ook niet altijd even gemakkelijk voor de watervoorziening zorg te dragen, dit vanwege logistieke problemen en de wijze van bewoning. Op veel plaatsen in het binnenland is er geen SWM en ontbreekt ook de dienst watervoorziening van het Ministerie van

Natuurlijke Hulpbronnen. Vooral in deze gebieden is het zaak dat men op een verantwoorde wijze met de natuur omgaat en de beschikbare middelen, waaronder water, niet verontreinigt c.q. vernietigd worden.

Water is een van de belangrijkste natuurlijke hulpbronnen, men dient het dus niet te vervuilen en dat besef zou tot een ieder moeten doordringen. Voorlichting, bij voorkeur in de eigen taal, is hierbij broodnodig, waarbij inbreng en deskundigheid van o.a. sociologen en antropologen een allereerste vereiste is".

Toerisme

Als wij het aan het eind van ons gesprek toch nog het toerisme hebben is Jan van Charante onder meer van mening dat het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij voor de bewoners van het binnenland de mogelijkheid moet creëren dat zij daar het voedsel kunnen verbouwen dat nodig is voor het toerisme. "Train deze mensen en laat ze daar hun eigen kippen kweken, laten ze groenten verbouwen en vissen vangen bestemd voor het toerisme. Dat geeft ze een eigen bron van inkomsten en worden daardoor minder afhankelijk van derden. Het binnenland zou zich zelf moeten kunnen bedruipen, dan hoeven al die vliegtuigen geen voedingswaren meer te vervoeren naar het binnenland. Hierdoor ontstaat er vanzelf meer ruimte voor toerisme vervoer, meer vraag naar lokaal geteelde voeding en naar wat de natuur ons biedt, waardoor minder kosten en dus meer inkomsten. Dit zou ook kunnen helpen bij het realiseren van een van de MDG's, namelijk armoedebestrijding.

Daarnaast zou marketing van dit eco-aspect ons toerismethema "Nature, Culture & Heritage" goed doen en dat heeft Suriname echt wel nodig. Suriname op de wereldkaart plaatsen met een marketing budget van amper 25.000 USD per jaar, is een heel moeilijk te realiseren opgave.

Kortom wij dienen te zorgen voor een schoon land met een schoon milieu, vrij van vervuiling en lawaai waar een ieder bezig is door het leveren van een eigen bijdrage een bestaan op te bouwen voor zichzelf en voor onze kinderen. Automatisch komt dan elke toerist met plezier graag samen met ons genieten van ons schoon en heerlijk land.

Bron: De Werkgever, editie nr. 4, augustus 2009

